

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Petra Mikeše a soudkyň Jiřiny Chmelové a Jitky Zavřelové v právní věci žalobkyně: **Z. Š.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 5. 2022, čj. 10.01-000216/22-002, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 11. 2023, čj. 9 A 50/2022-37,

t a k t o :

- I. Návrh žalobkyně na přerušení řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se o d m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Žalobkyni **se v r a c í** zaplacený soudní poplatek ve výši 5 000 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Nejvyšší správní soud obdržel dne 8. 1. 2024 kasační stížnost žalobkyně (dále „stěžovatelka“) směřující proti rozsudku městského soudu označenému v záhlaví.

[2] Usnesením ze dne 25. 1. 2024, čj. 8 As 21/2024-9, vyzval Nejvyšší správní soud stěžovatelku mj. k doložení splnění podmínky řízení spočívající v zastoupení advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Ke splnění povinnosti doložení zastoupení stanovil soud lhůtu 1 měsíce a poučil stěžovatelku o následcích nesplnění výzvy. Usnesení bylo stěžovatelce doručeno dne 26. 1. 2024.

[3] Podáním ze dne 26. 2. 2024 stěžovatelka požádala o prodloužení lhůty k předložení plné moci advokátovi. Uvedla, že oslovení dva advokáti jí odmítli poskytnout právní službu, a proto se dne 21. 2. 2024 obrátila na žalovanou se žádostí o určení advokáta k poskytnutí právní služby. K podání připojila kopii žádosti a podacího lístku.

[4] Usnesením ze dne 5. 3. 2024, čj. 8 As 21/2024-29, Nejvyšší správní soud stanovil stěžovatelce náhradní lhůtu k předložení plné moci udělené advokátovi pro řízení o kasační

stížnosti. Náhradní lhůta měla uplynout měsíc od doručení tohoto usnesení. Usnesení bylo stěžovatelce doručeno dne 8. 3. 2024.

[5] Sdělením ze dne 8. 4. 2024 stěžovatelka soudu oznámila, že jí sice byl rozhodnutím žalované ze dne 14. 3. 2024, čj. 10.01-000108/24-0003, určen k poskytnutí úplatné právní služby advokát Mgr. Theobald Ptoszek, se sídlem Horní 1642/55a, Ostrava, avšak ten zastupování stěžovatelky odmítl pro narušení nezbytné důvěry mezi advokátem a klientem. Stěžovatelka totiž nesouhlasila s navrhovaným postupem advokáta ve věci. Kvůli této skutečnosti navrhla soudu přerušit řízení do doby, než žalovaná znovu rozhodne o určení advokáta k poskytnutí právní služby. Žádná plná moc prokazující zastoupení stěžovatelky advokátem v řízení o kasační stížnosti nebyla ke sdělení přiložena, stejně jako nebylo nijak doloženo, že by stěžovatelka měla vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie.

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posuzoval, zda byly splněny zákonné podmínky pro přerušení řízení ve smyslu § 48 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Podle § 48 odst. 1 s. ř. s. *soud řízení usnesením přeruší, jestliže a) ve věci byl předložen Ústavnímu soudu návrh podle čl. 95 odst. 2 Ústavy, b) rozhodl, že požádá Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o předběžné otázce.* Podle § 48 odst. 2 s. ř. s. *předseda senátu řízení usnesením přeruší, jestliže a) účastník ztratil procesní způsobilost a není zastoupen, b) nelze v řízení bez zbytečného odkladu pokračovat s právním nástupcem účastníka, c) rozhodnutí závisí na otázce, kterou není v tomto řízení soud oprávněn řešit, d) stanoví tak tento zákon.* Konečně podle § 48 odst. 3 s. ř. s. *předseda senátu řízení usnesením může přerušit, jestliže a) zjistí, že ve věci byl podán zákonem připouštěný podnět nebo návrh na změnu nebo zrušení rozhodnutí nebo takové řízení bylo zahájeno, b) zákonný zástupce navrhovatele zemřel nebo ztratil procesní způsobilost, c) navrhovatel je neznámého pobytu nebo sídla nebo se nemůže řízení účastnit pro překážku trvalejší povahy, d) zjistí, že probíhá jiné řízení, jehož výsledek může mít vliv na rozhodování soudu o věci samé nebo takové řízení sám vyvolá.*

[7] Podle § 120 s. ř. s. se při chybějící zvláštní procesní úpravě řízení o kasační stížnosti užijí přiměřeně ustanovení části třetí hlavy I. s. ř. s., tedy i § 48 s. ř. s.

[8] Nejvyšší správní soud konstatuje, že v právě projednávané věci nebyl předložen Ústavnímu soudu návrh podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ani nebylo rozhodnuto o podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce. Nejsou tak splněny podmínky podle § 48 odst. 1 s. ř. s. Podle soudu nebyl ve věci dán ani žádný z předpokladů přerušení podle § 48 odst. 2 s. ř. s., neboť nedošlo ke ztrátě procesní způsobilosti účastníka, nejedná se o případ nástupnictví, rozhodnutí soudu není odvislé od otázky, kterou není soud oprávněn řešit, ani se nejedná o jiný důvod pro přerušení stanovený s. ř. s.

[9] V případě § 48 odst. 3 s. ř. s., který stanovuje možnost předsedy senátu řízení přerušit ze čtyř výše uvedených důvodů, Nejvyšší správní soud zkoumal zejména to, zda je v právě projednávané věci u žalované nadále vedeno řízení o určení advokáta k poskytnutí právní služby, jak naznačovala stěžovatelka ve sdělení ze dne 8. 4. 2024. Nejvyšší správní soud dotazem na žalovanou zjistil, že podle názoru žalované ve věci není (a ani ke dni podání žádosti o přerušení řízení nebylo) vedeno řízení o určení advokáta k poskytnutí právní služby. Žalovaná soudu dne 29. 5. 2024 sdělila, že advokát byl stěžovatelce rozhodnutím ze dne 14. 3. 2024, čj. 10.01-000108/24-0003, pravomocně určen, avšak podle zápisu, který má

pokračování

od advokáta k dispozici, následně nedošlo k dohodě na zastoupení z důvodů na straně stěžovatelky. Ta nesouhlasila s postupem navrhaným advokátem a nepodepsala mu plnou moc k zastupování v řízení o kasační stížnosti. Toto tvrzení žalované považuje soud za nesporné, neboť v podstatě totéž uvedla také stěžovatelka ve sdělení ze dne 8. 4. 2024. Stěžovatelka se podle sdělení zřejmě domnívala, že jí bude na základě nedohody s určeným advokátem žalovanou určen jiný advokát. Z reakce žalované však plyne, že, žalovaná o určení advokáta k poskytnutí právní služby nyní nebude znovu rozhodovat. Ač může být sporné, zda sdělení advokáta podle § 20 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii není spíše žádostí o určení jiného advokáta, Nejvyšší správní soud z dále uvedených důvodů nepovažuje za rozhodné, zda je či není žalovanou nyní vedeno řízení o určení advokáta k poskytnutí právní služby. I pokud by totiž bylo vedeno, není třeba vyčkávat na opětovné rozhodnutí žalované (usnesení NSS z 21. 3. 2024, 5 As 35/2024-18, body 9 a 10, či z 30. 11. 2022, čj. 3 As 260/2022-32, bod 8). Určení advokáta Českou advokátní komorou není pro stěžovatelku jedinou možností, jak získat právní zastoupení. Platí, že ochrana práv náleží těm, kdo o ně dbají. Po stěžovatelce lze spravedlivě požadovat, aby vyvinula větší úsilí pro splnění podmínky řízení, a to i s ohledem na množství sporů, které vede či vedla. Stěžovatelka podala k poštovní přepravě kasační stížnost dne 5. 1. 2024 aniž by doložila své zastoupení advokátem, ačkoli jí nepochybně byla s ohledem na řadu jí vedených řízení před Nejvyšším správním soudem známa podmínka povinného právního zastoupení. Stěžovatelka měla od oznámení rozsudku městského soudu několik měsíců k tomu, aby se pokusila si advokáta pro řízení o kasační stížnosti zajistit. Vzdala-li stěžovatelka shánění advokáta po pouhých dvou pokusech, ač k tomu měla dobu několika měsíců a ač ani netvrdí, že by jí nějaké mimořádné okolnosti v hledání a nalezení právního zastoupení bránily, pak sama nepostupovala plně v souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* (usnesení NSS z 23. 5. 2024, čj. 6 Afs 79/2024-20, bod 12). I Ústavní soud v bodu 9 usnesení z 5. 12. 2023, sp. zn. III. ÚS 2130/23, uvedl, že určení advokáta Českou advokátní komorou pro řízení o kasační stížnosti pro stěžovatelku nebylo jedinou možností, jak získat kvalifikované právní zastoupení, neboť není nemajetná, nepatří např. do skupiny zvlášť zranitelných osob a zřejmě ví, „jak to u soudu chodí“.

[10] Stěžovatelka tak podle Nejvyššího správního soudu v řízení o kasační stížnosti dostatečně aktivně nepřistoupila k odstranění nedostatku podmínek řízení. Stěžovatelka měla v průběhu lhůty k odstranění vad kasační stížnosti (a následně prodloužené lhůty) dostatečný čas k tomu, aby se pokusila si advokáta zajistit sama, tj. bez dalšího řízení vedeného žalovanou. Je obecně známo, že počet advokátů v České republice je značný. V každém větším městě jich lze oslovit desítky (nejblíže bydliště stěžovatelky se nachází např. statutární město Ostrava). Stěžovatelka sama tvrdila, že nežádá o bezplatnou právní pomoc, a Nejvyšší správní soud nepochybuje o tom, že by při vyvinutí dostatečného úsilí našla advokáta, který by byl ochoten její věc převzít. Za této situace, ale také s přihlédnutím k tomu, že stěžovatelka v návrhu na přerušení řízení nijak blíže nespecifikovala tvrzení, na jejichž základě by bylo možno řízení přerušit, Nejvyšší správní soud nepovažuje návrh na přerušení řízení za důvodný.

[11] Jelikož návrh stěžovatelky dle Nejvyššího správního soudu nesplňuje žádný ze zákonných důvodů pro přerušení řízení, soud jej výrokem I. usnesení zamítl.

[12] Vzhledem k nedoložení plné moci udělené advokátovi ani dokladu o vysokoškolském právníckém vzdělání ze strany stěžovatelky Nejvyšší správní soud dále

zkoumal, zda v důsledku uplynutí náhradní lhůty k odstranění vad kasační stížnosti nejsou ve věci dány podmínky pro odmítnutí návrhu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. *nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže soud o téže věci již rozhodl nebo o téže věci již řízení u soudu probíhá nebo nejsou-li splněny jiné podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat.*

[13] Podle § 105 odst. 2 s. ř. s. *stěžovatel musí být zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.*

[14] Jak se uvádí výše, stěžovatelka byla k doložení podmínky řízení podle § 105 odst. 2 s. ř. s. vyzvána usnesením ze dne 25. 1. 2024 a následně jí byla k žádosti o prodloužení lhůty usnesením ze dne 5. 3. 2024 stanovena náhradní lhůta k doložení zastoupení, která marně uplynula dne 8. 4. 2024. Vzhledem k tomu, že nejde o lhůtu propadnou, stěžovatelka mohla navíc zastoupení doložit až do dne vydání tohoto usnesení, tedy více jak další dva měsíce. Nebyla tak splněna jedna z podmínek řízení o kasační stížnosti, přičemž tento nedostatek nebyl přes výzvu soudu odstraněn. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu platí, že pokud stěžovatel není v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem a tato vada nebyla k výzvě soudu odstraněna, nelze v řízení pokračovat a soud kasační stížnost odmítne (usnesení NSS z 12. 11. 2003, čj. 3 Afs 9/2003-19). Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. výrokem II. usnesení odmítl.

[15] Soud v odmítnutí kasační stížnosti pro neodstraněnou překážku řízení kvůli chybějícímu zastoupení stěžovatelky nespatřuje odeprání práva na právní pomoc či přístup k soudu. Uvedený závěr nemůže být pro stěžovatelku překvapivý, neboť obdobně se Nejvyšší správní soud k nedostatečné aktivitě stěžovatelky při hledání právního zastoupení vyjádřil přinejmenším již v její věci sp. zn. 6 As 33/2022. Ústavní stížnost proti usnesení v této věci byla odmítnuta jako zjevně neopodstatněná usnesením Ústavního soudu z 18. 10. 2022, sp. zn. IV. ÚS 2308/22. K obdobnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud např. také v usnesení z 23. 5. 2024, čj. 6 Afs 79/2024-20.

[16] Výrok o náhradě nákladů řízení (výrok III. usnesení) Nejvyšší správní soud opřel o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[17] Nejvyšší správní soud zároveň rozhodl o vrácení soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti ve výši 5 000 Kč stěžovatelce podle § 10 odst. 3 věty poslední zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Podle tohoto ustanovení soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek, byl-li návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut. Dle odst. 5 téhož ustanovení platí obdobná situace v řízení, v němž lze rozhodnout bez jednání, dokud nebylo vydáno rozhodnutí o věci samé. Soudní poplatek ve výši 5 000 Kč tak bude v souladu s § 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích vrácen k rukám stěžovatelky, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí (výrok IV.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

8 As 21/2024-50

V Brně 21. června 2024

Petr Mikeš
předseda senátu